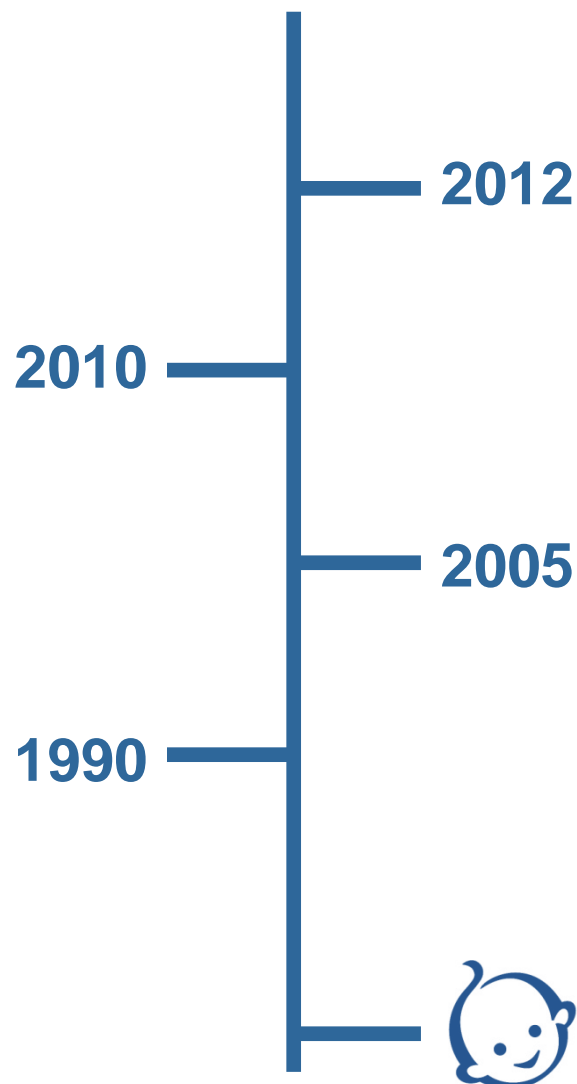

Digitale levensverhalen

Animatie en Scrapbooking in de Facebook Timeline

Auteur: Daphne Evertse
Studentnr: 3476545
Vak: Bachelorscriptie CIW
Begeleider: Ann-Sophie Lehmann

Thema: Animatie
Onderwijsblok: 3
Studiejaar: 2011/2012
Inleverdatum: 10-04-2012

Inhoud

Inleiding	3
Theoretisch Kader	4
Social networking en online identiteit	4
Timeline als animatie	6
De Facebook Timeline	7
Wat is anders?	8
Waarom Timeline?	10
Levensverhalen en identiteitsconstructie in social media	12
Scrapbooking	14
Timeline en Animation	17
Alternatieve vormen van animatie	19
Conclusie	22
Bibliografie	23

Inleiding

De komst van het internet – en de hiermee ontstane internetcultuur – heeft een grote invloed op hoe we onze levens invullen. We denken anders, werken anders, we spreken online af met onze vrienden in plaats van in de kroeg en we vertellen en verzamelen onze complete levensgeschiedenis op social networking sites (Naughton, 2010: n.p.). Dit laatste is in dit onderzoek bijzonder relevant; waarom vertellen we levensverhalen en hoe doen we dit online? We verzamelen foto's in online fotoalbums, maar er worden ook ervaringen gedeeld met vrienden. Een opmerking als “Alweer verfraging, de NS en sneeuw gaan niet samen” of “Mmmm, lekkere chocoladetaart gemaakt! Wees jaloers!” is geen uitzondering. De communicatieve waarde van zo'n opmerking lijkt niet erg groot, maar het laat wel zien wat ons op dat moment bezighoudt, wat we wel en niet leuk vinden, wat we aan het doen zijn en vooral met wie we dit aan het doen zijn. Wanneer je dit later terugleest kan dat gênant voelen, of grappig zijn. Het is hoe dan ook een beeld van hoe we op dat moment in ons leven stonden. Al deze momenten bij elkaar vormen een verzameling van momenten in ons leven, van herinneringen. Hiermee wordt deze verzameling uiteindelijk een levensverhaal en een belangrijk deel van onze (online) identiteit. De Facebook Timeline biedt ons nu nog meer mogelijkheden om deze herinneringen te verzamelen en samen te voegen tot een levensverhaal. Er wordt ons hiermee de mogelijkheid geboden ze tot leven te brengen, te animeren. De vernieuwde indeling van het Facebookprofiel lijkt hierdoor dynamisch; het animeert en stuurt ons. Wanneer er door de Timeline wordt gescrold lijkt deze te bewegen en te vragen om beweging tegelijkertijd. Het is hiermee essentieel verschillend van een gebruikelijk profiel op een social networking site en vraagt daarmee om een andere analyse en benadering. De visuele aspecten van sociale netwerken lijken belangrijker te worden en met de komst van de Timeline een actieve sturende rol te krijgen in het inrichten en vormgeven van het profiel en het delen van (persoonlijke) informatie.

Ik zal deze vernieuwing van het Facebookprofiel benaderen met verschillende theorieën om een zo volledig mogelijk beeld te kunnen creëren. Een ingang in deze analyse biedt het concept van animatie en het geanimeerde beeld en die van scrapbooking. Door deze en andere theorieën gemengd in te zetten en elementen hiervan toe te passen op beschikbare informatie over de Facebook Timeline hoop ik nieuwe inzichten te krijgen in het benaderen en analyseren van de visuele aspecten van de Timeline en social networking.

Theoretisch kader

Social networking sites zijn een belangrijk deel van ons leven geworden. Er is hier al veel en uiteenlopend onderzoek naar gedaan. We gebruiken social media “omdat onze vrienden het ook doen”, om “in contact te blijven met verre vrienden en familieleden” en meer recentelijk: “om jezelf online te representeren”. Jongeren groeien op met deze online identiteiten en leren al snel om hier gebruik van te maken om een beter beeld van zichzelf te creëren (boyd, 2008: 9-11). Online identiteitsvorming (via social media) is een veelbesproken onderwerp en zal in dit onderzoek nog vaker aan bod komen. Deze social networking sites blijven zich ontwikkelen en aanpassen aan de behoeftes van hun gebruikers. Facebook is in deze wereld een bijzonder grote speler, met meer dan 900 miljoen leden over de hele wereld is het na Google.com het meest gebruikte platform.

Social Networking en online identiteit

Op social networking sites als Facebook wordt persoonlijke informatie al snel automatisch gedeeld. Dit gebeurt vaak zonder grenzen; veel gebruikers vergeten in te stellen met wie ze hun opmerkingen en foto's allemaal willen delen, waardoor deze voor iedereen toegankelijk zijn. Het delen van persoonlijke gegevens wordt steeds gebruikelijker, er zijn veel 'social networkers' die bewust de keuze maken om informatie met de hele

wereld te delen, “je hebt toch niets te verbergen?”. In een interview met The New Yorker in 2010 zegt Mark Zuckerberg, de oprichter en CEO van Facebook, dat hij de wereld een meer “open plaats” wil maken. Hij wil een “open information flow” creëren en spoort mensen aan om zo veel mogelijk te delen op de populaire social networking site.¹ In het stuk Facebook Privacy Settings: Who Cares? stellen media- en cultuuronderzoeker danah boyd en sociologe Eszter Hargittai dat onze visie op het delen van onze persoonlijke informatie is verschoven. Zij halen de journalist/blogger Marshall Kirkpatrick aan, die de uitspraak van Mark Zuckerberg over privacy op Facebook gebruikt (2010: n.p.): “People have really gotten comfortable not only sharing more information and different kinds, but more openly and with more people. That social norm is just something that has evolved over time” (boyd & Hargittai, 2010: n.p.)

Deze gedeelde informatie wordt echter weer gebruikt door verschillende bedrijven om gericht te kunnen adverteren, de connecties met je vrienden worden gebruikt om online campagnes te verspreiden en meer doelgroepgericht te kunnen werken, enzovoort. Al dit soort praktijken leveren weer veel protest tegen de mogelijke schending van de online privacy.² Veel onderzoek naar social networking sites heeft zich dan ook op privacy aspecten gericht. Weinig onderzoek daarentegen is gedaan naar de visuele kant van social networking maar er is weinig bekend over wat de structuur, indeling en opmaak van een sociaal netwerk doen met de manier waarop het gebruikt wordt.

Een recente ontwikkeling in de wereld van social networking is de Timeline van Facebook. Deze vernieuwing zorgt voor een enorme verandering binnen Facebook; het ziet er niet alleen anders uit, de gebruikers zullen anders met hun ‘profiel’ om moeten gaan en op een andere manier

¹ Interview door J.A. Vargas, gepubliceerd op 20 september 2010. Bekeken 6-03-2012 via: http://www.newyorker.com/reporting/2010/09/20/100920fa_fact_vargas

² Voor meer informatie over Facebook privacy, lees bijvoorbeeld: boyd, d. (2006), “Facebook’s ‘Privacy Trainwreck: Exposure, Invasion, and Drama.’” of boyd, d. (2010). “Facebook Privacy Settings: Who Cares?”

informatie gaan delen. De komst van de Timeline roept opnieuw om een nader onderzoek naar de visuele kant van Facebook. De Timeline lijkt door zijn mogelijkheden je levensverhaal te vertellen te vragen om beweging, om een vorm van animatie. Ik zal proberen de Timeline op deze manier te benaderen.

Timeline als animatie

De Timeline betekent een verandering in de wereld van social networking. De nieuwe dynamiek van de Timeline zal hierdoor anders geanalyseerd moeten worden dan het vroegere standaard gebruikersprofiel. Om dit te kunnen doen moet worden gezocht naar concepten en theorieën uit de filmwetenschap en visual studies. Deze zullen vertaald worden naar de specifieke betekenis van beeld in social media. Dit is al gebeurd voor de foto in de vorm van teksten over digitale fotografie en fotoalbums binnen social media. De Timeline behandelt een foto echter niet als statisch element. Waar een foto eerder gebruikt werd als momentopname hebben foto's binnen de Timeline een belangrijke rol als onderdeel van een verhaal, een persoonlijk levensverhaal. Het concept van animatie biedt de mogelijkheid de dynamiek die de Timeline aan foto's en andere gedeelde informatie geeft te beschrijven. De Timeline past deze elementen als vanzelf in binnen het format van een levensverhaal en biedt ons als gebruikers daarmee een tool om een digitale vorm te geven aan onze herinneringen. Op deze manier worden deze herinneringen door ons geanimeerd, tot leven gebracht. De overgang van een normaal profiel naar een Timeline-profiel gaat als vanzelf, de software past zelf jouw al eerder geplaatste informatie-elementen in binnen het nieuwe format. Een aantal dingen, zoals de geboorte van een broertje of zusje, wordt automatisch ingedeeld als 'life event', een belangrijke levensgebeurtenis. De software en de techniek hebben daarmee een sturende rol in de indeling van jouw Timeline, je online levensverhaal. Achteraf kun je dit zelf wel weer veranderen, met een actieve houding in het vormgeven van je

nieuwe profiel kun je als gebruiker daardoor wel zelf een persoonlijke Timeline creëren die jouw herinneringen animeert.

Het archiveren en vormgeven van een levensverhaal gebeurt al jaren. Al lang voor de komst van het internet en digitale media worden door families persoonlijke plakboeken aangelegd om levensgeschiedenissen te kunnen delen met anderen. De Timeline heeft veel overeenkomsten met scrapbooking, zoals deze praktijk heet. Hierover zal in een later hoofdstuk meer worden verteld. Scrapbooking zelf heeft een veel langere geschiedenis, maar hierop zal ik in dit onderzoek niet verder ingaan.³

De Facebook Timeline

In september 2010 werd de Facebook Timeline functie gepresenteerd op Facebook's F8 Conferentie. (Verkuil, 2012: n.p.). Het werd gepresenteerd als "the story of your life", met drie hoofdcomponenten: 'All your stories, all your apps, and a new way to express who you are.' (Wilhelm, 2011: n.p.). De Timeline vervangt je 'Wall', en het idee is dat je levensgeschiedenis een stuk overzichtelijker wordt. Niet alleen voor jou, maar ook voor andere gebruikers. Je kunt makkelijker door je online geschiedenis bladeren, gebeurtenissen als 'life event' (belangrijke levensgebeurtenis) markeren, hier een foto aan toevoegen, enzovoort. Volgens Harrison Weber, blogger en Design Editor bij internetplatform The Next Web, zorgt dit voor een radicale verandering in de gebruikservaring (Weber, 2011: n.p.).

³ Meer informatie over de geschiedenis van scrapbooking: Slatten (2004), via: http://www.pagesoftheheart.net/artman/publish/article_727.shtml

Wat is anders?

Ten eerste is het uiterlijk van de Timeline verschillend van de voorgaande 'Wall'.

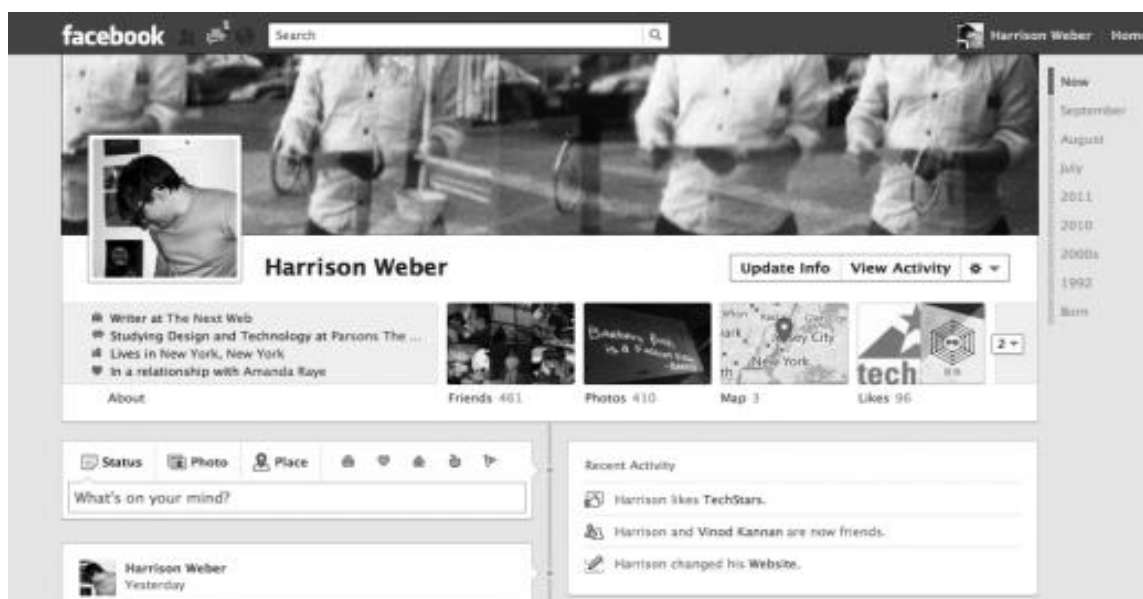

Fig 1. Voorbeeld van een Timeline-profiel. Een profielfoto én coverfoto, samenvatting van persoonlijke informatie en een tijdlijn. (Harrison Weber, 2011)

De 'Coverphoto' is het eerste dat opvalt. Naast de standaard profielfoto heb je nu ook de mogelijkheid een grotere afbeelding te kiezen bovenaan je pagina. Bovendien is de Wall een chronologische lijst met status updates en profielveranderingen, waarbij de oudere updates 'verdwenen' en bijzonder moeilijk terug te vinden zijn. De Timeline echter is meer georganiseerd: in het midden van je pagina bevindt zich een lijn waar alle updates aan verbonden worden. Dit gebeurt nog steeds in chronologische volgorde, maar er zit meer hiërarchie in. De belangrijkere gebeurtenissen, de 'life events' hebben een andere opmaak en zijn duidelijker aanwezig dan de 'gewone' updates.

Ook opvallend, en een essentieel verschil met de Wall, is de jaar/maand-navigatie die aan de rechterkant van de pagina is toegevoegd. Hiermee kan gemakkelijk door de updates, foto's en gebeurtenissen van de afgelopen jaren worden gewisseld. Dit betekent dat je profiel gaat functioneren als een archief van je leven; je kunt foto's toevoegen bij bepaalde gebeurtenissen, en deze gebeurtenissen worden

niet minder toegankelijk naar mate er meer tijd verstrijkt. Het blijft gemakkelijk om deze updates terug te vinden.

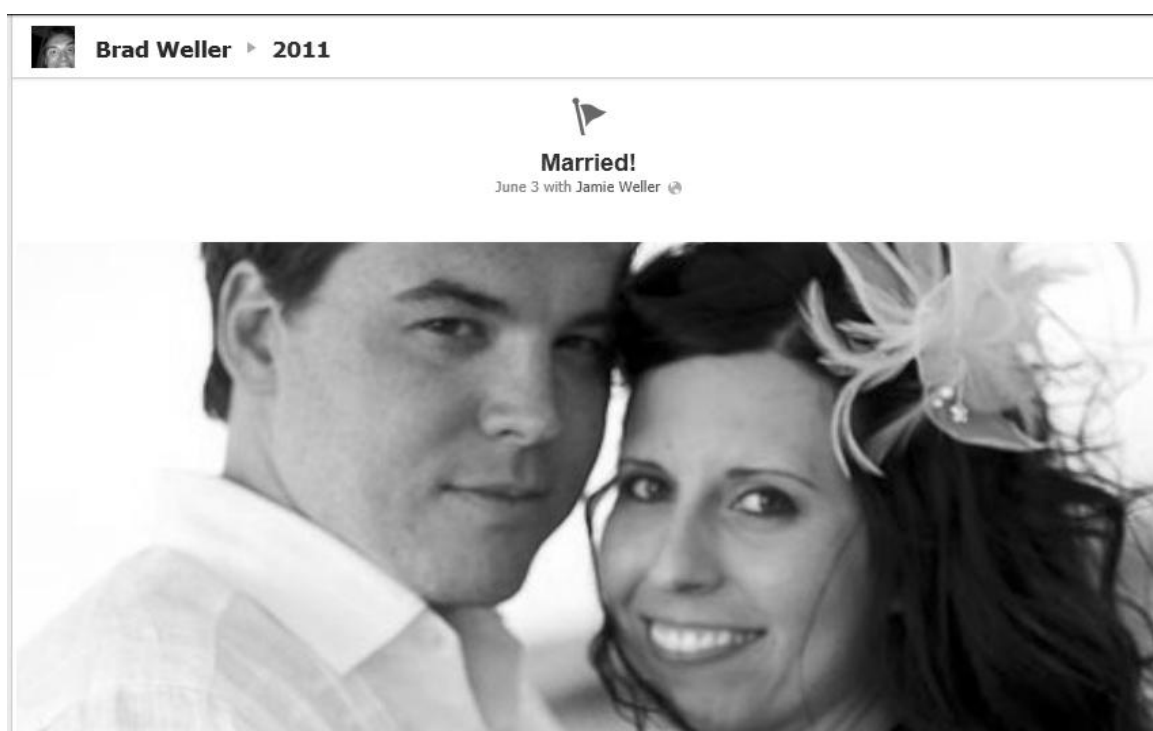

Fig 2. Voorbeeld van een Life Event: Trouwdag. Hieraan wordt een datum toegevoegd, eventueel een plaats, foto en met wie je dit 'Life Event' beleefd hebt. (Trevin Shirey, 2011)

Fig. 3 Voorbeeld van de Timeline navigatiebalk aan de rechterkant van de pagina. (Ian Paul, 2011)

Waarom Timeline?

Over het algemeen wordt er door Facebookgebruikers niet positief gereageerd op de Timeline. De protesten richten zich vooral op het feit dat de Timeline uiteindelijk voor iedereen 'verplicht' ingevoerd zal worden. In een status update zegt een Facebook technicus (Dubey, 2012: n.p.) het volgende:

Over the next few weeks, everyone will get timeline. When you get timeline, you'll have seven days to preview what's there now. This gives you a chance to add or hide whatever you want before anyone else sees it.

Ondanks alle protesten vanuit de gebruikers is de Timeline dus geen opt-in functie, maar wordt voor iedereen verplicht ingevoerd. Hieruit blijkt wel dat Facebook dit niet doet voor het gemak van de gebruikers, al wordt het natuurlijk wel zo aan hen gepresenteerd. Het lijkt meer een stap verder in de richting van Zuckerberg's visie: open en vrij toegankelijke informatie. Op deze visie heeft hij al veel privacygerelateerd commentaar gehad, maar door de Timeline als een soort 'Scrapbooking feature' te presenteren is Zuckerberg er dit keer genadig vanaf gekomen.

Informatie die eerder na verloop van tijd verdween wordt echter met de Timeline weer beschikbaar. Op deze manier wordt Facebook de grootste index van mensen die ooit bestaan heeft. In de database staan 800 miljoen actieve gebruikers en deze gebruikersprofielen bevatten gedetailleerde informatie persoonlijke levens, werksituaties, inkomens, adressen, muzieksmaak en zelfs op welke locaties gebruikers aanwezig waren (Weber, 2011: n.p.).

Al deze informatie is binnen de Timeline georganiseerd en gearchiveerd, en bovendien gemakkelijker toegankelijk voor iedereen. Dit levert Facebook een groot commercieel voordeel op, bedrijven kunnen

op deze manier namelijk nog gericht adverteren op basis van gebruikersinformatie dan ze al deden (Lewis, 2011: n.p.).

Dit lijkt voor de Timeline-enthousiastelingen echter weinig uit te maken. Je kunt ten slotte informatie verbergen en je hebt zelf controle over welke informatie je deelt met wie. Als we voorbij deze privacygerelateerde kritiekpunten kijken lijkt de Timeline een bijzondere en mooie functie die gebruikers de mogelijkheid geeft je profiel in een online plakboek (scrapbook) te veranderen. Op deze manier kun je je eigen levensverhaal vertellen op je Facebookprofiel; wat je hebt meegemaakt en met wie, wat je belangrijk vond, welke plekken je hebt bezocht en wanneer, enzovoort. Zoals Mike Wise (2011: n.p.) zegt

And once again, Facebook has found a way to satisfy a social craving I didn't know I had. (...) I have piles of old photos and videos of vacation trips lying around my house. Timeline gave me an engaging format to upload and share them with my friends.

Social media, in dit specifieke geval Facebook, werden al langer gebruikt om levensverhalen te vertellen, het filmpje A LIFE ON FACEBOOK door de Franse CG- en animatieartiest Maxime Luère (2010) is hier een voorbeeld van. Dit filmpje laat de levensloop van een man, Alex Droner, zien binnen de interface van de Facebook Wall en News Feed. Hierover vertel ik in het volgende hoofdstuk meer. Met de Timeline lijkt Facebook dit in een nieuwe vorm te willen gieten om dit te stimuleren. Je Facebookprofiel wordt op deze manier een dynamisch online plakboek waarin je je hele levensgeschiedenis kunt terugvinden.

Levensverhalen en identiteitsconstructie binnen social networking sites

Social networking sites worden altijd al gebruikt om een online identiteit te creëren, dat is ook de bedoeling. Door middel van online fotoalbums, de opmaak van het profiel of wat er online gezegd wordt word er door gebruikers een persoonlijk verhaal verteld. Bij 'anonieme' social media als MySpace en verschillende fora is het mogelijk om op deze manier met je identiteit te spelen en een andere identiteit neer te zetten om zo een persoon te creëren die je graag zou willen zijn. Hier is al veelvuldig over geschreven, zo zeggen Wandel en Beavers (in Wittkower, 2010: 90) dat

Online social networks free us, in some sense, from the requirements of 'real world' circumstances and permit us to try out various self conceptions to find ones that fit with what we would like to be in the explicit social context of what others will allow us and need us to be.

En ook op Facebook, ondanks de vereiste 'echte' profielen, wordt gedaan aan zogenaamd *impression management*. De gedeelde informatie en foto's worden aangepast aan een soort geïdealiseerde vorm van onze identiteit, een 'self' die we graag zouden willen zijn, maar die ook past bij wat onze 'echte' vrienden al van ons weten (Wandel & Beavers, 2010: 90). Het spelen met en creëren van een online identiteit is op Facebook wel beperkt; waar sommige andere social media de mogelijkheid bieden kleuren en achtergronden aan te passen en op andere manieren de opmaak van je profiel te manipuleren, zit je als Facebookgebruiker vast aan een standaard format. Toch wordt ook hier een persoonlijke invulling aan gegeven door kleine dingen aan te passen. Foto's en fotoarchieven (online albums) spelen hierin een belangrijke rol.

Het artikel *Emotional Archives: Online Photo Sharing and the Cultivation of the Self* van fotografie-onderzoeker Daniel Palmer (2010: 159) stelt dat "personal photography has always functioned as a technology of

memory, lending shape to personal stories and truth claims". Foto's roepen herinneringen op, en herinneringen zijn deel van wie je bent. Het creëren van fotoarchieven op online profielen is daarmee vanzelfsprekend een manier om te laten zien wie je bent. Een goed voorbeeld hiervan is het gemakkelijk uploaden van foto's via je mobiele telefoon. Met cameratelefoons worden veel meer foto's gemaakt van 'kleine' dingen, dingen die je meemaakt. "A technology like the camera Phone can also become a 'life recorder', generating a fragmented archive of a personal trajectory or viewpoint on the world" (Palmer, 2010: 159). Deze 'gedeelde ervaringen', stelt Palmer, worden bijna per definitie publiek toegankelijk gemaakt en kunnen door anderen worden bekeken en gedeeld. Dit is, zegt hij, een wezenlijk verschil tussen digitale fotoarchieven en hun analoge variant en speelt een belangrijke rol in het vormgeven van een online identiteit.

Een ander voorbeeld van hoe online een levensverhaal wordt verteld is in het in 2010 gemaakte filmpje *A LIFE ON FACEBOOK* door de Franse CG- en animatieartiest Maxime Luère (2010). Dit filmpje laat, zoals eerder gezegd, de levensloop van een man, Alex Droner, zien binnen de interface van de Facebook Wall en News Feed. Zijn studentenleven, dronken stapavonden, vriendinnen, hoe hij zijn vrouw ontmoet, zijn eerste kind, hoe hij ouder wordt, het hele levensverhaal vindt plaats binnen Facebook, en wordt aan ons gepresenteerd in de video. Binnen Facebook kan dus gebruik gemaakt worden van foto's, vrienden en contacten, status updates en vele andere functies om vorm te geven aan je online identiteit en je levensverhaal te vormen op een sociaal netwerk als Facebook.

Scrapbooking

De Timeline is dus een manier om vorm te geven aan je levensverhaal. Dit is niet nieuw, het archiveren van levensverhalen is al veel ouder. Al jaren worden fotoalbums en plakboeken (scrapbooks) gebruikt om vorm te geven aan persoonlijke of familiegeschiedenissen. Onder invloed van de ontwikkeling van het internet en het digitale domein heeft deze praktijk zich ook steeds meer in deze richting ontwikkeld. Digitale foto's en 'snapshots' van je mobiele telefoon worden steeds vaker opgenomen in online fotoboeken. Er ontstaan steeds meer services om dit op een zo visueel aantrekkelijk mogelijke manier te kunnen doen. Social media hebben ook op deze behoefte ingespeeld door gebruikers de mogelijkheid te geven verschillende fotoalbums te creëren waar hun vrienden door kunnen bladeren. Op deze manier kunnen anderen een inzicht krijgen in je persoonlijke leven om je zo beter te leren kennen. Deze online fotoarchieven zijn een steeds grotere rol gaan spelen in het vormgeven van onze online identiteit en het vertellen van persoonlijke levensgeschiedenissen.

In het artikel van Palmer wordt een in 2009 gelanceerde website besproken, thisMoment.com, met een soortgelijke functie als de Timeline: het organiseren van de "chaos of both personal *and* media memories via a specially designed visual timeline" (Palmer, 2010: 159). Het idee van de website is dat gebruikers foto's uploaden van hun 'Moments', hun herinneringen, bezigheden en toekomstige plannen (je kunt ook foto's toevoegen van dingen die nog moeten gebeuren). Dit zou een digitale reflectie moeten zijn van het leven en de ontwikkeling van de identiteit van de gebruiker.

Het lijkt hiermee bijzonder veel op wat Facebook wil bereiken met de Timeline en beide technologieën lijken daarmee op die van scrapbooking, het creëren van (familie)fotoalbums. En "just as a traditional Photo album is designed to be viewed by others, the images published

online are meant to be watched and commented upon by family, friends and strangers" (2010: 161). Net als het laten zien van familiealbums lijkt de Timeline daarmee geschikt voor het vertellen van verhalen en geschiedenissen aan anderen, zowel vrienden als onbekenden.

De Facebook Timeline lijkt hiermee een perfecte tool voor digitaal scrapbooking, waarmee het een online representatie van de identiteit van de gebruiker vormt. Er zijn hierin verschillende onderdelen cruciaal.

Ten eerste is het toevoegen van tags, titels en comments een belangrijke verhalende feature bij het delen van foto's en media online. Door een originele omschrijving van de foto te geven en je vrienden te taggen voeg je als gebruiker een stukje verhaal toe aan de foto. Je kunt hiermee dan zeggen wat je deed, met wie en hoe je je daarbij voelde, bijvoorbeeld. Als vrienden daarna reageren op je foto met een comment, bijvoorbeeld over hoe leuk het was of hoe goed je eruit ziet op de foto, voegt dit ook weer diepte toe aan het verhaal en, later, aan je herinnering.

Ten tweede is de chronologische volgorde die de Timeline voorop stelt essentieel in scrapbooking, zegt Palmer. Hij citeert hierbij Pierre Bourdieu, die zegt dat chronologische ordening fundamenteel is voor de illusie van samenhang die gevonden wordt in familiealbums, omdat "the group sees a factor of unification in the monuments of its past unity or (...) draws confirmation of its present unity from its past" (2010:161). Deze narratieve functie van het fotoalbum/plakboek bestaat ook binnen de Timeline, het wordt een manier om persoonlijke herinneringen te combineren met 'social sharing'. Dit is niet nieuw, het fotoalbum heeft lang de functie gehad om privébetekenissen te vertalen naar een meer openbare ruimte (2010:161).

Ten derde wordt binnen de Timeline de gebruiker aangemoedigd om naast fotografie ook andere media te delen en toe te voegen aan het 'verhaal'. Gelezen nieuwsartikelen die je aanspreken, sportresultaten, spelletjes, enzovoort. In familiealbums is het inplakken van nieuwsartikelen, ansichtkaarten, certificaten, prijzen en dergelijke zaken een heel gewone zaak. Naast de foto's (als deze er zijn) bieden dergelijke media een bredere kijk op gebeurtenissen en voegen hiermee weer diepte toe aan je verhaal. Facebook speelt hier met de Timeline slim op in.

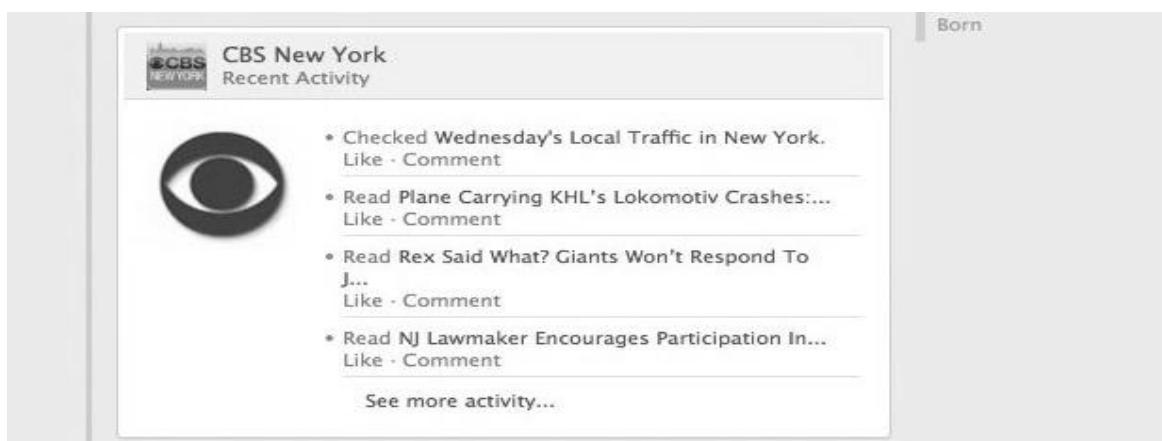

Fig. 4 Voorbeeld van hoe gelezen nieuwsartikelen kunnen worden verwerkt binnen de Timeline. (Emil Protalinski, 2012)

Fig. 5 Mark Zuckerberg tijdens de presentatie van de Timeline: Wat je doet in je leven definieert wie je bent, dus verhalen, apps, spelletjes, gelezen artikelen, alles moet kunnen integreren in de Timeline. (Carolyn Kellogg, 2011)

Timeline en Animation

De Timeline houdt een grote verandering in ten opzichte van de oude indeling van het Facebookprofiel. Meer dan ooit wordt het een tool om je levensverhaal vorm te kunnen geven, herinneringen te bewaren en te delen met je vrienden. Door je herinneringen te organiseren doet Facebook een poging om ze tot leven te brengen. “We definitely wanted to bring those memories back to life” zegt Meredith Chin, communicatiemanager van Facebook. Je levensgeschiedenis heeft een grote invloed gehad op wie je bent, en is daarmee belangrijk deel van je identiteit. “The story of who people are isn’t just the present” (Mohny, 2011: n.p.). Facebook zegt hiermee mensen de mogelijkheid te willen geven zichzelf te laten zien door hun levensverhaal tot leven te brengen, te animeren.

Animatiewetenschappers zijn over het algemeen van mening dat iets dat geen (illusie van) beweging bevat ook geen vorm van animatie kan zijn. Zo zegt Brian Wells (2011: 7) “for a thing to be animation, it must appear to physically move or change”. Ik stel echter dat animatie ook iets kan zijn waar de kijker of gebruiker zélf beweging aan toevoegt, zij het conceptueel of daadwerkelijk, en dat daarom de Facebook Timeline een vorm van (expanded) animation is.

Om te beginnen is het belangrijk de definitie van animatie nog eens naar voren te halen. Al vele onderzoeken hebben dit gedaan, maar ook hierbij is het weer van groot belang. De volgende definitie komt uit de American Heritage ® Dictionary of the English Language (2000: n.p.):

an i ma tion

1. The act, process, or result of imparting life, interest, spirit, motion, or activity.
2. The quality or condition of being alive, active, spirited, or vigorous.
 - a. The art or process of preparing animated cartoons.
 - b. An animated cartoon.

Animatie betekent 'leven' of 'tot leven brengen'. En hoewel de Timeline geen visueel waarneembare beweging bevat, vraagt deze er wel om. Het is, zoals eerder gezegd, een tool om je herinneringen tot leven te brengen en je levensverhaal te vertellen. Het is zogezegd een manier om je persoonlijke geschiedenis te animeren. Dat de Timeline vraagt om beweging wordt bevestigd door de ontwikkeling van online services en programma's als *Timeline Movie Maker*⁴, waarbij je door in te loggen met je Facebookprofiel van status updates, foto's, video's en locatie check-ins een video kunt maken met de hoogtepunten van jouw Timeline. Je kunt hier vervolgens muziek aan toevoegen, de video aanpassen en deze delen op Facebook.

De gebruikers van de Timeline, de toeschouwers, lijken zelf dus beweging te zien in of toe te voegen aan de Timeline. Dat dit een vorm van animatie is wordt bevestigd door een citaat van George Sifianos uit het artikel van mediaonderzoeker Colin Williamson (2011: 117) dat "the quality of animation is not inherent in an object but attributed to it". Oftewel, animatie zit niet in het object zelf, maar wordt hieraan gegeven. In het geval van de Timeline is de gebruiker degene die beweging, en daarmee animatie, toevoegt. De Timeline vraagt hier ook om, het bijna onmiddellijke ontstaan van een tool om dit te realiseren bevestigt dit. Volgens filmonderzoeker Ji-Hoon Kim is het stilstaande beeld zelfs beter in staat te animeren dan het bewegende (cinematische) beeld omdat de voortdurende beweging in cinema de kijker geen mogelijkheid geeft verbondenheid met het beeld te krijgen (2011: 8). Kim illustreert dit met een citaat van Roland Barthes, die stelt "the photograph itself is in no way animated (...) but it animates me" (2011:10). Een gelijke situatie geldt voor de Timeline. Hoewel deze zelf geen waarneembare beweging bevat vraagt deze er wel om. Met de introductie van de Timeline ontstaan direct tools om deze beweging voor je te realiseren; hiermee lijkt duidelijk dat Timeline-gebruikers het nieuwe profiel zien als iets visueel levendigs, iets

⁴ Zie: www.timelinemoviemaker.com

geanimeerds. Daadwerkelijk waarneembare beweging is hiermee niet per definitie een voorwaarde voor animatie. De animatie kan ook iets conceptueels zijn dat aanwezig is in de toeschouwer. De Facebookgebruiker voegt zelf deze beweging toe aan de Timeline, waarmee hij zijn levensverhaal tot leven kan brengen. Door het continue updaten van het profiel, de foto's en de informatie is dit verhaal onderhevig aan verandering en past zich aan aan recente gebeurtenissen. En verandering is ook een vorm van beweging.

Alternatieve vormen van animatie

Tot op zekere hoogte is de Timeline als zijnde animatie te vergelijken met eerder besproken vormen van expanded animation. Een voorbeeld hiervan zijn de door Colin Williamson besproken blowbooks. In zijn tekst *The Blow Book, Performance Magic, and Early Animation: Mediating the Living Dead* (2011) beargumenteert hij dat de zogenoemde blowbooks ook een vorm van animatie zijn. Blowbooks zijn ouderwetse magische (goochel-) rekwisieten, boekjes waarin bepaalde tabs waren aangebracht die zo gemanipuleerd konden worden dat het ene moment het boekje leeg leek te zijn, en het andere moment afbeeldingen 'verschijnen'. Deze afbeeldingen waren statisch, ze leken niet in beweging zoals bij bijvoorbeeld een flipbook.

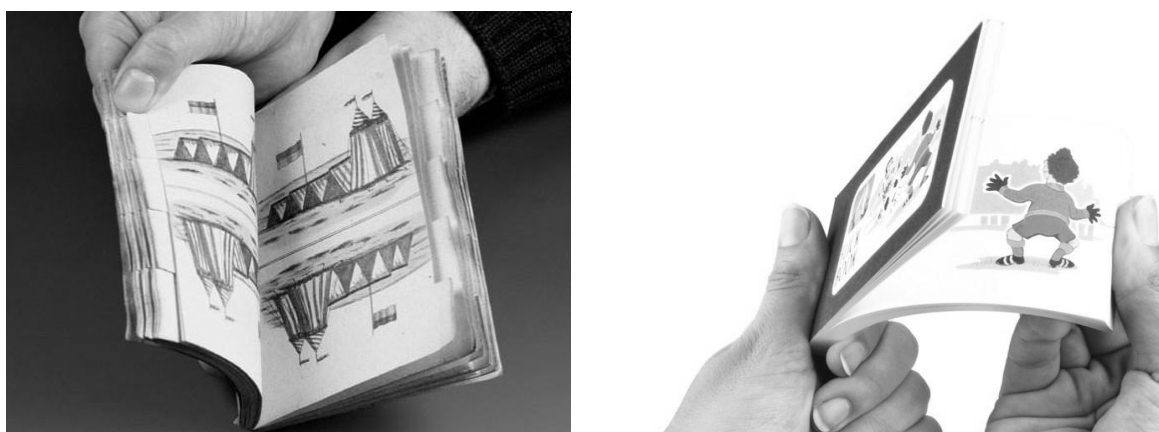

Fig. 6 & 7 Voorbeeld van zowel een blowbook (links) als een flipbook (rechts). (Werner Nekes, 2009 en Tobar, 2012) Waar de afbeeldingen in een flipbook een illusie van beweging bevatten, waren de afbeeldingen in een blowbook statisch. Ze leken enkel te verschijnen en weer verdwijnen.

Williamson zegt hierover dat, hoewel de afbeeldingen in een blowbook op zich statisch zijn, de blowbooks en hun 'performance magic' toch een vorm van animatie zijn, hoewel deze afhankelijk is van de kunsten van de goochelaar. Hij stelt dat "the magician assumes the role of 'life giver' and thus of an animator who is the executor of the images' otherwise impossible metamorphoses", waarop hij concludeert dat de animatie geen deel is van het object, maar eraan wordt meegegeven (Williamson, 2011: 117). Blowbooks zijn hiermee een goed voorbeeld van expanded animation, omdat ermee bewezen wordt dat de animatie niet per definitie beweging moet inhouden. De verschijnende en weer verdwijnende afbeeldingen in deze blowbooks zijn daardoor te vergelijken met de Timeline, waarbij het gevoel van verandering en levendigheid ontstaat in de toeschouwer en niet al inbegrepen zijn in het object, de Timeline zelf.

Ook is er het voorbeeld van de Life Size Zoetrope van Mark Simon Hewis (2007: n.p.). In deze one-take live action film wordt het levensverhaal van een man verteld door middel van afbeeldingen, vastgehouden door personen op een zogenaamde zoötroop, een snel draaiende (kermis)attractie, een techniek die verwijst naar de vroege geschiedenis van film. Het verhaal wordt verteld met statische afbeeldingen die worden weergegeven op vellen papier en lichaamsdelen van de personen in de zoötroop. Door deze afbeeldingen te filmen terwijl de attractie ronddraait, worden deze snel achter elkaar 'afgespeeld' waardoor de illusie van beweging ontstaat. Ondertussen wordt door een verteller het bijpassende levensverhaal verteld. Sarah Cox schrijft hierover "this film seems to confirm the theory that we crave narrative above all else" (2007: n.p.). Het verhaal is hierin wat ons aanspreekt, en de verteltechniek lijkt deel van het verhaal. Dat de stilstaande afbeeldingen tot leven worden gebracht door een zoötroop en we hier in de film continu aan herinnerd worden is niet van belang, het levensverhaal dat wordt verteld is wat ons animeert.

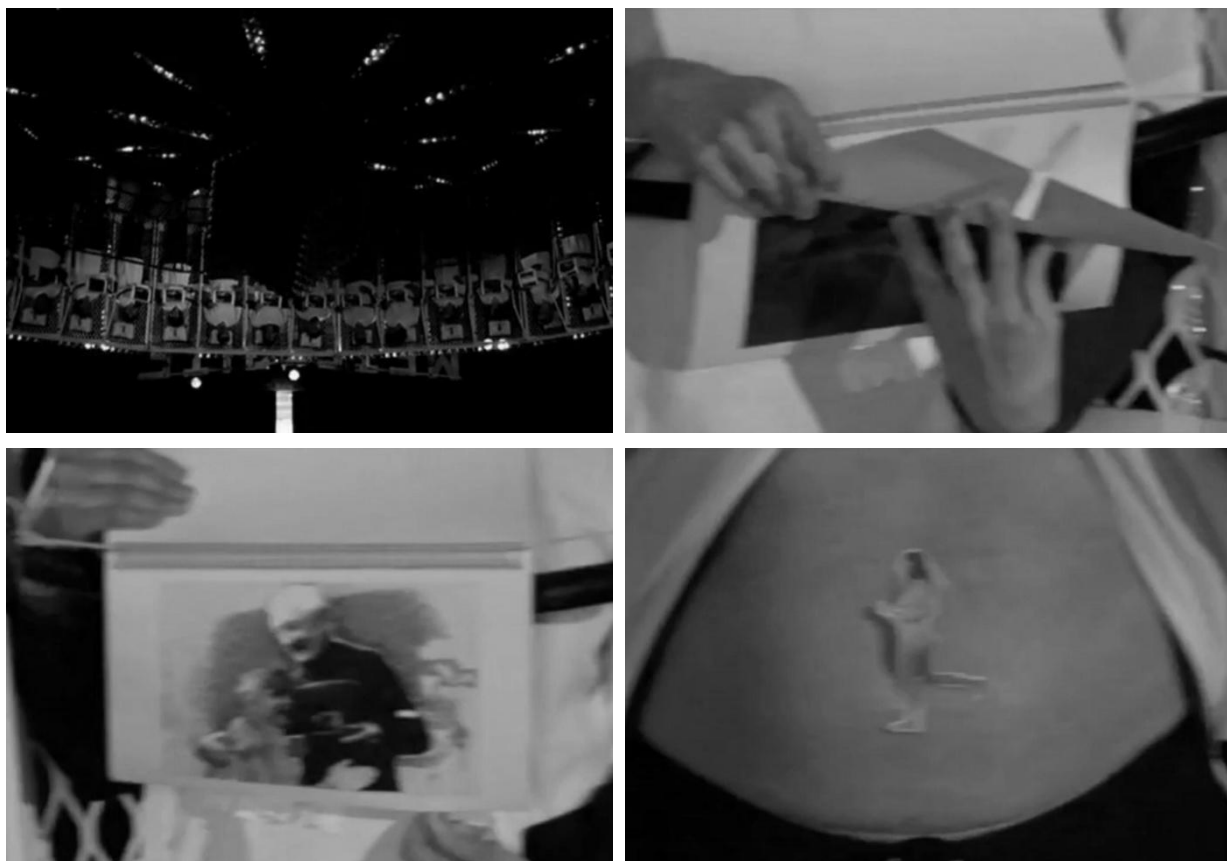

Fig. 8 Stills uit de film *The Life Size Zoetrope* van Mark Simon Hewis (Mark Simon Hewis, 2007)

Beide bovengenoemde voorbeelden zijn alternatieve vormen van animatie, en beide hebben ze verschillende dingen gemeen met de Facebook Timeline. De conclusie die hieruit te trekken is, is dat animatie nog steeds geen vaststaand begrip is. Er bestaan vele vormen en tussenvormen. Waarneembare, fysieke beweging, hoewel vaak aanwezig, is geen strikte voorwaarde voor animatie. Beweging is ook te zien in andere dingen, de techniek kan erom vragen, het kan door de gebruiker worden toegevoegd, of kan verandering, ontwikkeling of levendigheid betekenen. Ook kan de animatie een vertellend medium nodig hebben, zoals de goochelaar bij de blowbooks. De toeschouwer is echter degene die geanimeerd wordt, of moet zijn. In het geval van de Timeline worden herinneringen vormgegeven met foto's, gebeurtenissen, comments en andere updates. Het feit dat deze herinneringen niet langer op dezelfde manier gearchiveerd worden, betekent dat ze niet langer op dezelfde manier worden beleefd. Ze liggen niet meer vast in een moment, zijn niet

meer gesitueerd binnen de tijd. Dit maakt dat we een andere relatie krijgen met deze herinneringen en hun constructies (Palmer, 2010: 167-168). We kunnen met de Timeline ons eigen levensverhaal schrijven, onze persoonlijke autobiografie. De Timeline wordt als tool gebruikt om levensverhalen te vertellen. De manier waarop met foto's, verhalen, films et cetera vorm wordt gegeven aan deze verhalen zorgt dat er als vanzelf een gevoel van beweging wordt toegevoegd aan de Timeline. Dit gevoel is zo sterk dat er direct tools ontstaan om dit voor ons te realiseren. De behoefte aan animatie bevindt zich echter ook in de kijker. Het object zelf hoeft niet daadwerkelijk geanimeerd te zijn om als animatie (in termen van beweging) gezien te worden. Wij kunnen die animatie, het leven, de beweging, ook zelf aan het object toevoegen.

Conclusie

De Facebook Timeline geeft ons een nieuwe manier om onze foto's, verhalen en daarmee onze herinneringen te archiveren. Social media zijn altijd al gebruikt om online identiteiten te representeren, en onze levensverhalen zijn onlosmakelijk verbonden met onze identiteit. Voor de komst van social media hadden (familie)plakboeken die functie. Dergelijke archieven bieden ons de mogelijkheid een soort 'samenvatting' van ons als persoon te creëren, je levensgeschiedenis is ten slotte een belangrijk deel van je identiteit. Op social media is dit principe nu overgenomen; we maken fotoalbums en archieven om onze vrienden en kennissen een kijkje te bieden in ons leven om ons zo beter te leren kennen. Het is een manier om je online te profileren. Het filmpje over Alex Droner's Life on Facebook van Maxime Luère is een voorbeeld van deze behoefte om levensverhalen te vertellen. Facebook maakt van deze sociale behoefte handig gebruik in de Timeline. Waar vroeger online fotoalbums werden gebruikt om anderen ons leven te laten zien, maakt Facebook het nu mogelijk ook andere media en onze persoonlijke

uitspraken te integreren in je persoonlijke geschiedenis, wat je herinneringen meer tot leven brengt.

De Timeline als object en de foto's en teksten in de Timeline bevatten strenggenomen geen animatie, maar door door te Timeline heen te kijken (scrollen) voegen wij die er als gebruiker zelf aan toe. Deze chronologische indeling van ons leven vraagt om beweging, het vraagt erom dit verhaal te animeren tot een soort persoonlijke documentaire. Dat deze gedachte speelt bij meer gebruikers blijkt uit initiatieven als de *Timeline Movie Maker*. We creëren onze eigen geschiedenis, animeren onze herinneringen, veranderen of verbergen de aspecten die we niet interessant, onnodig of niet passend vinden. Hiermee creëren we onze eigen identiteit, die continu in beweging is. We voegen zelf beweging toe, we animeren onszelf, voor anderen.

Bibliografie

Tekst

American Heritage© *Dictionary of the English Language, the*. Fourth Edition. London: 2009.

Beckland, J. 'Why Mainstream Social Networks Complicate Our Identities' *Mashable.com*. 2 september 2011. Laatst bekeken 06-04-2012
<<http://mashable.com/2011/09/01/social-media-identities/>>

boyd, d. 'Why Teenagers <3 social network sites.' *Youth, Identity and Digital Media (2008)*: 119-142.

boyd, d. & Hargittai, E. 'Facebook Privacy Settings: Who Cares?' *First Monday*, vol. 15, nr. 8 (2010): [Firstmonday.org](http://firstmonday.org). Laatst bekeken 02-03-2012

<<http://firstmonday.org/htbin/cgiwrap/bin/ojs/index.php/fm/article/view/3086/2589>>

Cox, S. 'The Life Size Zoetrope.' *Animateprojects.org*. 2007. Animate Projects Limited. Laatst bekeken 20-03-2012

<http://www.animateprojects.org/writing/essay_archive/s_cox>

Dubey, H. 'Facebook's Timeline will soon become mandatory.'

Hindustantimes.com. 25 januari 2012. Hindustan Times Newspaper. Laatst bekeken 01-04-2012

<<http://www.hindustantimes.com/technology/SocialMedia-Updates/Facebook-s-Timeline-will-soon-become-mandatory/SP-Article1-801966.aspx>>

Hewis, M.S. 'The Life Size Zoetrope.' *Animateprojects.org*. 2007. Animate Projects Limited. Laatst bekeken 20-03-2012

<http://www.animateprojects.org/films/by_date/2007/life_size_z#>

Kim, J. 'Animating the Photographic Trace, Intersecting Phantoms with Phantasms: Contemporary Media Arts, Digital Moving Pictures, and the Documentary's 'Expanded Field'. *Animation: An Interdisciplinary Journal*, vol. 6, nr. 3 (2011): 1-16.

Lewis, M. 'Facebook Aims to 'Rethink Industries' as Entertainment Hub'.

Thestar.com. 22 september 2011. Laatst Bekeken 22-02-2012

<<http://www.thestar.com/business/article/1058033--facebook-aims-to-rethink-industries-as-entertainment-hub>>

Mohney, G. 'Facebook Launches New Timeline Feature.'

ABCnews.go.com. 15 december 2011. ABC News. Laatst bekeken 15-03-2012

<<http://abcnews.go.com/blogs/technology/2011/12/facebook-launches-new-timeline-feature/>>

Muhr, S.L & Pedersen, M. 'Faking it on Facebook' In: Wittkower, D. E. red. *Facebook: What's on your Mind?* Vol. 50 van *Popular Culture and Philosophy*. Illinois: Open Court Publishing, 2010: 265-276.

Palmer, D. 'Emotional Archives: Online Photo Sharing and the Cultivation of the Self.' *Photographies*, vol. 3, nr. 2 (2010): 155-172.

Verkuil, M. 'Facebook Timeline geen keuze meer.' *Computeridee.nl*. 26 januari 2012. Computeridee Magazine. Laatste bekeken 02-03-2012 <<http://www.computeridee.nl/nieuws/facebook-Timeline-geen-keuze-meer>>

Wandel, T. & Beavers, A. 'Playing Around With Identity.' In: Wittkower, D. E. red. *Facebook: What's on your Mind?* Vol. 50 van *Popular Culture and Philosophy*. Illinois: Open Court Publishing, 2010: 89-96.

Weber, H. 'Facebook's Eerie Goal: Why Timeline Changes Everything.' *Thenextweb.com*. 25 september 2011. Laatste bekeken 27-02-2012 <<http://thenextweb.com/facebook/2011/09/25/facebooks-eerie-goal-why-timeline-changes-everything/>>

Wells, B. 'Frame of Reference: Toward a Definition of Animation' *Animation Practice, Process & Production*, vol. 1, nr. 1 (2011): 11-32.

Wilhem, A. 'Facebook F8: Here's Everything You Need to Know.' *Thenextweb.com*. 22 september 2011. Laatste bekeken 27-02-2012 <<http://thenextweb.com/facebook/2011/09/22/facebook-f8-heres-everything-you-need-to-know/>>

Williamson, C. 'The Blow Book: Performace Magic, and early Animation: Mediating the Living Dead.' *Animation: An Interdisciplinary Journal*, vol. 6, nr. 2 (2011): 111-126.

Wise, M. 'Facebook Timeline is a New Frontier in Online Scrapbooking.' CBC.ca. CBC News. 15 december 2011. Laatst bekeken 27-02-2012 <<http://www.cbc.ca/news/canada/story/2011/12/15/f-facebook-Timeline.html>>

Zhao, S et al. 'Identity construction on Facebook: Digital empowerment in anchored relationships.', *Elsevier*, vol. 24, nr. 5 (2008): 1816-1836.

Video

A LIFE ON FACEBOOK BY ALEX DRONER. Reg. Maxime Luère. Youtube.com, 2010. Laatst bekeken 19-03-2012 <www.youtube.com/watch?v=jTwEAmRfWto>

THE LIFE SIZE ZOETROPE. Reg. Mark Simon Hewis. Animate TV, 2007. Laatst bekeken 20-03-2012 <http://www.animateprojects.org/films/by_date/2007/life_size_z#>

Afbeeldingen

Fig. 1. Uit: Weber, H. 'Facebook's Eerie Goal: Why Timeline Changes Everything.' *Thenextweb.com*. 25 september 2011. Laatst bekeken 27-02-2012 <<http://thenextweb.com/facebook/2011/09/25/facebooks-eerie-goal-why-Timeline-changes-everything/>>

Fig. 2. Uit: Shirey, T. '10 Things Users Need to Know about Facebook Timeline' *Webpagefx.com*. 28 September 2011. Laatst bekeken 18-03-2012 <<http://www.webpagefx.com/blog/social-networking/10-things-users-need-to-know-about-facebook-Timeline/>>

Fig. 3. Uit: Paul, I. 'Prep for Facebook's Timeline Layout: Six Must-Do Privacy Tweaks' *Pcworld.com*. 16 december 2011. Laatst bekeken 19-03-2012.

<http://www.pcworld.com/article/246371/prep_for_facebooks_timeline_layout_6_mustdo_privacy_tweaks.html>

Fig. 4. Uit: Protalinski, E. 'Facebook Announces more Media Apps for Timeline' *ZDnet.com*. 16 februari 2012. Laatst bekeken 18-03-2012.

<<http://www.zdnet.com/blog/facebook/facebook-announces-more-media-apps-for-timeline/9217>>

Fig. 5. Uit: Kellogg, C. 'Facebooks Timeline is all about storytelling. But is that good?' *LATimes.com*. 22 september 2011. Laatst bekeken 17-03-2011.

<<http://latimesblogs.latimes.com/jacketcopy/2011/09/facebook-timeline-storeytelling-is-that-good.html>>

Fig. 6. Uit: Nekes, Werner. 'Blow Book' *Wernernekes.com*. 2010. Laatst bekeken 22-03-2012.

<http://wernernekes.de/00_cms/cms/front_content.php?idart=505>

Fig. 7. Uit: Tobar.com. 'Victorian Flick Book' *Tobar.co.uk*. 2012. Laatst bekeken 22-03-2012.

<<http://www.tobar.co.uk/20670-02311/victorian-flick-book>>

Fig. 8. Uit: Hewis, M.S. 'The Life Size Zoetrope.' *Animateprojects.org*. 2007. Animate Projects Limited. Laatst bekeken 20-03-2012

<http://www.animateprojects.org/films/by_date/2007/life_size_z#>